

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
Бр. 21-714
28 SEP 2021
ПРИШТИНА

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ			
Датум:	28. 9.	21	
Одбор:	08	2144	

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У
КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовео комисију 25. 03. 2021. године, Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
2. Састав комисије, име и презиме сваког члана, звање, ужа научна област, назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
1. Др Јасна Парлић Божовић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, ментор,
2. Др Звездан Арсић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, председник Комисије
3. Др Јелена Петровић, доцент Филозофског факултета Универзитета у Нишу, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, члан Комисије,
4. Др Саша Станојевић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Историјске, археолошке и класичне науке, научна област Историја модерног доба, члан Комисије,
5. Др Игор Ђурић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, члан Комисије
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Мирјана М. Симић
2. Датум рођења, општина, република: 18. 11. 1982, Нови Пазар, Република Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: ////////////////////////////////////
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: ////////////////////////////////////
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
СРПСКО ШКОЛСТВО НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ У ПЕРИОДУ ОД 1878. ДО 1912. ГОДИНЕ

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Садржај докторске дисертације *Српско школство на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године*, поред претходно датог резимеа на српском, руском и енглеском језику и биографских података ауторке, изјаве о ауторству, изјаве о истоветности штампане и електронске верзије рада и изјаве о коришћењу (на крају рада) чини 293 странице текста у коме су обрађени проблеми који произилазе из дефинисане теме. Поред увода, закључка, прилога и извора и литературе, дисертација обухвата 13 делова, а сви делови су у тексту подељени у посебне логичке целине у којима је дата продубљена теоријска анализа проблема којима ауторка посвећује посебну пажњу. То су: 1. Друштвено-историјске прилике на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године (Утицај младотурака на развој школског система на Косову и Метохији, Призренска лига); 2. Просветно-школске прилике на Косову и Метохији; 3. Образовање учитеља и оверавање учитељских диплома; 4. Регулисање учитељских плата; 5. Оснивање и рад српских школа на Косову и Метохији од 1878. до 1912. године; (Школа у Приштини -мушка и женска, Школа у Вучитрну -мушка и женска, Школе у Ибарском Колашину, Школа у Дубоком Потоку, Школа у Липљану, Школа у Добротину, Школа у Грачаници, Школа у Доњој Гуштерици, Школа у Митровици -мушка и женска, Школа у Љубижди, Школа у Неродимљу, Школа у Штрпцу, Школа у Девичу, Школа у Дечанима, Школа у Гњилану, Школа у Витини, Школа у Ранилугу, Школа у Кормињану, Школа у Каменици, Школа у Доморовцу, Школа у Плањанима, Школа у Ђаковици, Школа у Ораховцу, Школа у Феризовићу, Школа у Пећи -мушка и женска, Школа у Гораждевцу, Школа у Белом Пољу, Школа у Прилужју, Школа у Муштушту, Школа у Средској, Протестантска школа у Приштини, Недељно-празнична школа, Домаћинско-раеничке школе, Женска раденичка школа, Призренска богословија, Нижа трговачка школа у Призрену, Српска продужна школа у Призрену, Гимназија у Приштини, Грађанска школа у Призрену, Грађанска школа у Гњилану); 6. Образовање женске деце; 7. Прослава Св. Саве на Косову и Метохији; 8. Закони о школама; Културно-просветне везе матице Србије и Срба са Косова и Метохије; 9. Снабдевање књигама, училима и средствима за рад за школе на Косову и Метохији; 10. Постављање надзорника и ревизора основних школа у Косовском вилајету; 11. Забрана рада и затварање српских школа на Косову и Метохији.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Главна пажња у докторској дисертацији је усмерена на свеобухватно проучавање просветних и школских прилика на Косову и Метохији у једном веома значајном периоду -од Берлинског конгреса до почетка балканских ратова. Дефинисана тема наметнула је кандидату веома сложене задатке који су у тексту добро разрешени. На то указује структура рада која је прилагођена дефинисаном наслову и адекватно је разрађена. Дисертација је писана коректним јединственим и јасним стилем и садржи све потребне елементе за објективно и научно утемељено публикување истраживања на задату тему. Искуство које је кандидат стекао у свом досадашњем теоријском и практичном раду, допринело је да кандидат уради докторску дисертацију која задовољава стандарде који се од радова ове врсте очекују. Одабрана литература и извори су примерени потребама рада по квалитету садржаја, као и по обиму. Коришћени извори дали су довољну и квалитетну основу за закључивање о главном проблему конфирмирала. У дисертацији је указано на најбитније моменте, које су по својим карактеристикама и последицама значајни за континуирано посматрање проблема проучавања. Посебан акценат је стављен на улогу, значај и образовање учитеља, као неизоставне улоге у васпитно-образовном систему. Просвећивање српског народа било је могуће темељном реорганизацијом школства, а кључну улогу у том послу имали су просветни радници. То нису били само учитељи и професори, већ и национални радници, просвећени и

образовани педагози, који су васпитавали млади нараштај и формирали га у грађанском и културном погледу. Регулисање учитељских плата, као и оверавање учитељских диплома третира се као велико питање тога доба, због великих проблема који је пратио исте, што је изискивало много труда, мудрости, стрпљења, политичких разговора, тражења најбољег решења, у циљу свеобухватнијег образовања српског народа. Историју српских школа на Косову и Метохији, кандидат је представио хронолошки, са циљем да укаже на што више података о животу и раду ученика, учитеља и појединаца, који су изузетно заслужни за развој српског школства на простору Косова и Метохијеовим у периоду од 1878. до 1912. године. У закључним разматрањима, дат је концизан осврт на главни проблем проучавања и издвојени најважнији резултати до којих се током рада на дисертацији дошло. Део који се односи на прилоге обухвата фотографије значајне са становишта проучаваног проблема као и битне податке о раду учитеља по реонима, њиховим размештајима и ротирањима у зависности од потреба за истим. На крају дисертације дат је попис архивски необјављене грађе, класификоване по фондовима. Коришћена је објављена грађа Климента Џамбазовског, документа које је приредио Бранко Перуничкић, као и Документа о спољној политици Краљевине Србије (1903-1914). Поред историјских извора из архива, коришћена је релевантна историјска и педагошка литература истакнутих научника, тј. дела која су у вези са предметом истраживања, научни чланци објављени у референтним часописима, штампа, периодика и др.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Симић, М. (2021). Регулисање учитељских плата и овера сведочанства на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године. *Мегатренд ревија*. вол 18. 2/2021. стр. 205-220. Београд: Мегатренд Универзитет. ISSN 1820-3159.

Симић, М. (2021). Из историје основног школства у Муштутишту и Средачкој жупи од оснивања до 1912. године. *Баштина*. Св. 54. Вол. 3. Институт за српску културу. Приштина - Лепосавић стр. 427-438. УДК 373.3(497.115)(091)(093) doi: 10.5937/bastina31-32668

Петровић, Ј., **Симић, М.**, Добросављевић, Д. (2019). Развој школства и педагогије у Србији у првој половини 20. века најзначајнији научни и друштвени утицај. *Зборник радова Филозофског факултета*. Косовска Митровица, год. 49, бр. 2, стр. 263 - 281, УДК 37.01(497.11)*19* 3 **M51**

Базих, М. (2008). Значај оснивања Богословске школе у Призрену у периоду од 1871-1912. године, *Баштина*, св. 25, Институт за српску културу. Приштина - Лепосавић стр. 253-264, ISSN 0353-9008, УДК 271.22(497.11)(497.115)-754“871/1912“, COBISS. SR-ID 154294795. **M53**

Базих, М. (2007), Из историје основног школства у Лешку и околини, *Баштина*, св. 22, Институт за српску културу. Приштина – Лепосавић. стр. 217-230, YU ISSN 0353-9008, УДК 373.3(497.115),,19“(093.2). **M53**

Базих, М. (2007). Из историје основних школа у Звечану, *Баштина*, св. 23, Институт за српску културу. Приштина, Лепосавић, 2007, 397-402, YU ISSN 0353-9008, УДК 373.3(497.115),,1913/1960“. **M53**

Симић, М. (2013). Школство у Призрену у периоду од 1906. до 1909. године, *Баштина*, св. бр. 35, стр. 269-278. Приштина - Лепосавић: Институт за српску културу. УДК 371(497.115)“1906/1909“, ISSN: 0353-9008, COBISS.SR-ID 203744268. **M52**

: **Симић, М.** (2014). Значај православне мушке и женске основне школе у

Приштини и Вучитрну у периоду од 1896-1899. године, Тематски зборник од водећег националног значаја - *Традиција, промене, историјско наслеђе, питање државности и националног идентитета на Косову и Метохији*, уредник Др. Срђан Словић. Лепосавић: Институт за српску културу, стр. 229-240 УДК 94(497.115)(082) 930.85(497.115)(082) 323.1 (=163.41) (497.115) (082) 821.163.41.09(497.115) (082), ISBN 978-86-89025-13-2, COBISS-ID 206697484. **М33**

Симић, М. (2014). Школство код Срба на Косову и Метохији у периоду од 1897-1898. године, 2014. године, *Баштина*, св. 37, 237-247.: Институт за српску културу, Приштина-Лепосавић, УДК 371(497.115)"1897/1898", ISSN 0353-9008, COBISS.SR-ID211802124. **М52**

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација „Српско школство на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године“, кандидата Мирјане Симић, представља значајан и вредан прилог историји школства на Косову и Метохији. Посебна пажња усмерена је на питање настанка школа, њихов развој у одређеним друштвеним и хронолошким оквирима, али и планови и програми рада, структура, социјално и етничко порекло, старосна доб и број ученика, као и њихова каснија улога у друштву. У историјском погледу дисертација је заснована на проучавању архивске необрађене грађе, али и на другој релевантној историјској и педагошкој литератури. Кандидат је у дисертацији применом историјске и дескриптивне методе настојао да историјат школа које је проучавао представи на основу проверљивих извора, праћењем историјских процеса и збивања, чиме су створени услови да се на изнова и на систематизовани начин осветле и представе веома важни догађаји и процеси који имају велики значај за културну баштину на просторима Косова и Метохије, али и у Србији уопште. Садржај докторске дисертације је посебно значајан за духовно биће српског народа, јер се ради о непрекидној борби за националну, економску и културну самобитност српског народа, о борби за очување националног идентитета опстанка. Проучавајући велики број историјски проверених докумената, кандидат је показао континуитет настојања у областима културе и просвете, којима је на примеран начин богаћена национална свест, браћена културна традиција и негован дух отпора оштрој политици турских власти, али и суседних народа, који су свим средствима настојали да „затру“ српски дух на овим просторима. Поред тога, кандидат је настојао да објасни друштвено-историјске околности у времену настанка тих школа, њихов просветни рад, утицај и улогу школа у очувању националног идентитета али и да од заборава сачува сећање на важност и значај ових установа у једном веома тешком и суровим времену.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Значај дисертације огледа се у избору теме, представљању и анализи проучаване грађе, као и анализи проблема који проилазе из овако дефинисане теме и посебних поглавља из структуре рада. Такође, значај истраживања огледа се не само у сагледавању просветних и педагошких питања у наведеном временском периоду (1878 -1912), него и у анализи укупног значаја основних и средњих школа на живот и утицај, који је просвета, школство, наставници

и учитељи имала на ослобођење српског народа, као и на покушај да се кроз васпитно-образовни систем на Косову и Метохији, пронађу најбољи путеви за бољи политички, економски и културни напредак. Поглавља у дисертацији су логично систематизована и омогућавају да се сагледа веома разноврсна и вредна истраживачка грађа, која је прикупљена и анализирана током израде дисертације. Теоријски значај истраживања је да се из литературе, архивске грађе, часописа што боље расветли теоријски период и сагледа његов допринос. Практични значај истраживања огледа се у томе што ће садржај проучаваног проблема наћи место и простор у образовању нових истраживача и уједно их подстаћи на нова истраживања у овом домену. Израдом докторске дисертације, реализована је истраживачка идеја, прикупљени су аутентични подаци и добијени резултати, који значајно доприносе нашој педагошкој теорији и пракси. Допринос дисертације огледа се и у томе што она, посебно након објављивања и презентовања широј јавности, пружа солидну основу да се схвати суштина и значај просветног и васпитно-образовног рада за развој националне свести и очувања идентитета српског народа, посебно на Косову и Метохији. Главни допринос дисертације, представља однос кандидата према проблему проучавања, а посебно према просветној и културној традицији и традицији писмености схваћеној у најширем смислу. У њој ће заинтересовани читалац наћи обиље неопходне грађе, у мери у којој је аутору била доступна, али и читав низ докумената и корисне грађе о проблему на који је била усмерена главна пажња кандидата током њене израде.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже:

Садржај и структура докторске дисертације показују да је Мирјана Симић успешно обрадила тему „Српско школство на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године“. Кандидат је, радећи на изради дисертације показао најважније карактеристике доброг научника - теоријска обавештеност, коришћење адекватне литературе, добро познавање историје школства у назначеном периоду, али и шире, способност извођења јасних и релевантних закључака на основу анализираних архивске грађе и извора, способност адекватног структурирања обимног научног текста као и смисао за уравнотежен однос проучаване грађе и теоријских закључака.

Имајући у виду претходно изречене констатације и закључке, као и све наведено у Извештају, предлажемо да Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, прихвати овде изнесену позитивну оцену о докторској дисертацији кандидата Мирјане Симић под насловом „Српско школство на Косову и Метохији у периоду од 1878. до 1912. године“ и да кандидату одобри њену усмену одбрану.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
2.
3.
4.
5.